

Handläggare
Maria Borup
Telefon 08-508 27 353Till
Stadsbyggnadsnämnden

Redovisning av samråd och ställningstagande inför granskning av förslag till detaljplan för Strandkyrkogården 1 i stadsdelen Skrubba (ceremonibyggnad och begravningsplats)

Förslag till beslut

1. Att stadsbyggnadsnämnden godkänner redovisningen av samrådet
2. Att stadsbyggnadsnämnden ger kontoret i uppdrag att ta fram ett granskningsförslag för detaljplanen

Anette Scheibe Lorentzi

Stadsbyggnadsdirektör

Monika Joelsson

Avdelningschef

Anna-Stina Bokander

Enhetschef

SAMMANFATTNING

Detaljplanen syftar till att möjliggöra för en ceremonibyggnad inom Strandkyrkogårdens begravningsplats som är belägen i sydöstra Stockholm intill Tyresö kommun. Strandkyrkogården har idag ingen ceremonilokal utan har fungerat som ett annex till Skogskyrkogården. Idag finns en efterfrågan på ceremonilokal på begravningsplatsen. Kyrkogårdsförvaltningen har även utrett hur Strandkyrkogården kan ges ökad attraktivitet. En av de åtgärder som föreslås är att bygga en ny ceremonibyggnad med möjlighet till begravningsceremonier och besökstolett. Då gällande detaljplan inte medger uppförande av en ceremonibyggnad krävs en ändring av detaljplanen. Stockholms stad äger marken som förvaltas av Kyrkogårdsförvaltningen.

Planförslaget sändes ut på samråd mellan 2020-12-15 - 2021-02-09. Under samrådet inkom 14 yttranden. Flertalet remissinstanser tillstyrker planförslaget men framför synpunkter i sak, framför allt vad gäller dagvattenhantering, bevarande av skyddsvärda träd samt vikten av att gestaltningen säkerställs i plankartan.

Kontoret förslår att stadsbyggnadsnämnden beslutar att godkänna redovisningen av samrådet och ge kontoret i uppdrag att ta fram ett granskningsförslag för detaljplanen.

UTLÅTANDE

Syfte

Detaljplanen syftar till att möjliggöra för en ceremonibyggnad inom Strandkyrkogårdens begravningsplats.

För att öka Strandkyrkogårdens attraktivitet föreslår Kyrkogårdsförvaltningen att uppföra en ceremonibyggnad som skulle kunna bli en naturlig målpunkt i landskapet. Detaljplanen syftar till att säkerställa att den nya byggnaden ges en värdig framtoning med hög kvalitet i utförande och gestaltning.

Bakgrund

Strandkyrkogården invigdes 1996 med plats för ca 20 000 gravar, här sker däremot relativt sett få gravsättningar (100–120 stycken) per år. Arkitekten Göran Bergquist har utformat begravningsplatsen och dess minneslund, i såväl detaljer som helhet. På Strandkyrkogården finns det fortfarande plats för kistgravar, vilket annars är en bristvara på flera av stadens begravningsplatser.

På begravningsplatsen finns särskilda gravkvarter för icke-kristna samfund. Här finns exempelvis gravkvarter för muslimer, hinduer, sikher respektive buddister och mandéer. Hinduer, sikher och buddister har särskilda ceremoniplatser inne på sina respektive gravkvarter. Särskilda kvarter finns också för naturgravar i skogsområde. Strandkyrkogården har idag ingen ceremonilokal utan har fungerat som ett annex till Skogskyrkogården, idag finns däremot efterfrågan på ceremonilokal på begravningsplatsen.

Kyrkogårdsförvaltningen utredde 2016 hur Strandkyrkogården kan ges ökad attraktivitet. En av de åtgärder som föreslogs var att bygga en ny ceremonibyggnad med möjlighet till begravningsceremonier och besökstolett. Då gällande detaljplan inte medger uppförande av en ceremonibyggnad krävs en ändring av detaljplanen.

Plandata

Planområdet är beläget inom begravningsplatsen Strandkyrkogården i Skrubba, i sydöstra Stockholm intill Tyresö kommun. Området angränsar i väster till Drevviken och i öster till verksamhetsområdet kallat Skrubbaträngeln.

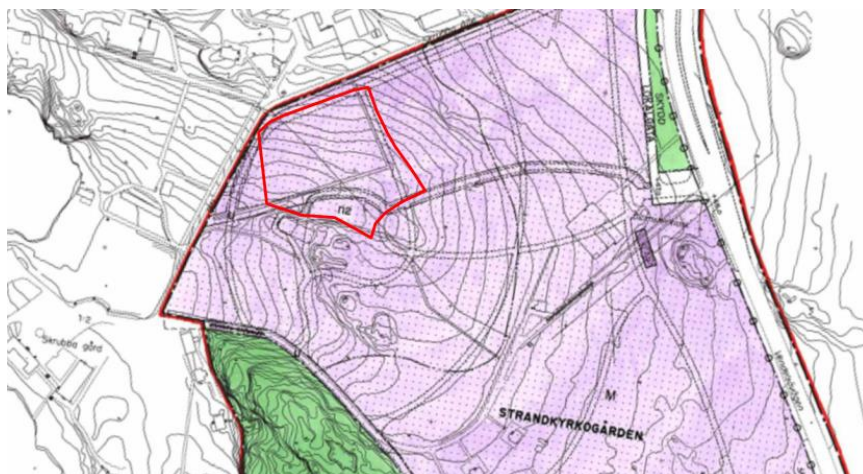
Fastigheten Strandkyrkogården 1 har en areal om ca 25 hektar varav planområdet är omkring 10 500 kvm.

Aktuellt planområde (röd linje) inom Strandkyrkogården.

Gällande detaljplan

Fastigheten omfattas av detaljplan Dp 8178A som fastställdes 5 april 1990. Fastigheten är planlagd för begravningsändamål. Då begravningsplatsen ursprungligen var avsedd som ett annex till Skogskyrkogården medges inte uppförande av andra byggnader än en mindre kioskbyggnad i anslutning till entrén samt byggnader endast för förråd och personalutrymmen.

Utdrag ur gällande detaljplan Dp 8178A där föreslaget planområde är markerat i rött.

Pågående detaljplan i området

Öster om Gudöbroleden och Strandkyrkogården finns ett pågående planarbete för Skrubba 1:1 dnr 2011-18915. Beslut om uppdrag togs i stadsbyggnadsnämnden 2012-03-29. Planläggningen omfattar verksamheter inom Skrubbatriangeln i likhet med den befintliga södra delen. Detaljplanen är fortfarande i startskedet.

Markägoförhållanden
Marken ägs av Stockholms stad.

Övergripande beslut och styrande dokument

Översiktsplan

Strandkyrkogården ingår i Skarpnäcks stadsdelsnämndsområde. I översiktsplanen omnämns inte kyrkogården specifikt. Däremot beskrivs Skrubba med dess verksamhetsområde som utökas och utvecklas för lättare industri. På längre sikt anger översiktsplanen att även stadsutveckling kan prövas i takt med att staden och Tyresö kommun växer. Området kan omvandlas till blandstad.

En ceremonibyggnad på Strandkyrkogården kan bidra till att utveckla begravningsplatsen som en ”*viktig mötesplats*” i enlighet med översiktsplanens lokala utvecklingsmöjligheter.

Riksintressen

Det finns inga riksintressen inom planområdet. Cirka 200 meter norr om planområdet finns naturreservatet Flaten som omfattas av riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.

Kommunala beslut i övrigt

Kyrkogårdsförvaltningen har beslutat om byggnation av ceremonilokal vid Strandkyrkogården, 2017-09-20.

Nuvarande förhållanden

Stadsbild

Strandkyrkogården invigdes 1996 och är utformad av arkitekten Göran Bergquist. Arkitektens planering av området hade för avsikt att ta fasta på de naturliga förutsättningar som fanns på platsen varför stor del av naturmarken har behållits även efter att gravkvarteren tagits i bruk. Entrén ligger vid Gudöbroleden och är smyckad med granitblock från Göinge. Den norra delen av Strandkyrkogården har öppna gräsytor och traditionella gravplanteringar medan den södra delen är skogsklädd och planteringsytor ligger inbäddade i orörd skogsmark. Intill kyrkogårdens minneslund finns en utsiktsplats med utsikt över sjön Drevviken.

Kulturmiljö

Strandkyrkogården omfattas inte av Kulturminneslagens bestämmelser. Det är endast begravningsplatser tillkomna före år 1940 som omfattas av lagstiftningen. Detta innebär att länsstyrelsens tillstånd inte behöver inhämtas när förändringar inom begravningsplatsen ska genomföras.

Föreslagen plats för byggnaden.

Trafik och kollektivtrafik

Strandkyrkogården angörs via Gudöbroleden (väg 260). Inom begravningsplatsen finns en ringväg med förbindelsevägar, alla med slitlager av grus. Cykeltrafik angör området från Skrubba Allé.

Längs Gudöbroleden vid entrén till Strandkyrkogården finns närmsta busshållplats. Tunnelbanestationen Skarpnäck ligger cirka 4,5 kilometer nordöst om planområdet.

Miljö

I samband med geotekniska undersökningar togs fyra prov för miljöanalys varav det i två av dessa påträffades förorening, vilket gjorde att uppföljande provtagning gjordes. Föroreningarna bedöms komma från de fyllningslager som lagts i området och innehåller metaller, främst kvicksilver, i halter som överskrider riktvärdet för känslig markanvändning (KM) men sannolikt inte mindre känslig markanvändning (MKM). Markanvändningen i området motsvarar inte något av de två generella scenarierna för KM eller MKM. Området är visserligen en arbetsplats men samtidigt öppet för allmänheten med exempelvis promenadstråk.

Föroreningshalterna i området bedöms utifrån ovanstående som måttliga och riskerna för besökare att beträda området bedöms som små med nuvarande markanvändning. Halterna av samtliga påträffade föroreningar ligger till övervägande del under MKM och dessutom underlagrade av tätare jordarter som finsilt och lera. Detta innebär att spridningsriskerna bedöms som små under förutsättning att materialet ligger kvar på platsen.

Vattenfrågor

Planområdet ligger inom Drevvikens tillrinningsområde. För Drevviken är den ekologiska statusen idag otillfredsställande, utslagsgivande miljökonsekvenstyp är övergödning (VISS, 2019-07-09). Enligt miljökvalitetsnormen ska god ekologisk status uppnås till år 2027.

I samband med gällande detaljplan undersöktes potentiell föroreningsrisk av kistgravar vilket resulterade i en planbestämmelse om att kistgravar endast får anordnas om dränering och omhändertagande av dagvatten utförs.

Riskfrågor

Stockholms skyfallsmodell redovisar höga flöden där ceremonibyggnaden är tänkt att placeras. WRS (2019-10-18) har studerat översvämningsriskerna och hur dessa vid behov kan hanteras. Resultaten i Stockholms skyfallsanalys bedöms överskatta översvämningsrisken i området kring den planerade ceremonibyggnaden till följd av underskattning av infiltrationen i avrinningsområdet. Däremot kan inte riskerna för översvämnning avskrivas helt. Ett antal relativt enkla åtgärder föreslås för att öka säkerhetsmarginalerna. Med föreslagna åtgärder bedöms tillfredsställande säkerhetsmarginaler för att förhindra att vattennivåer över färdigt golv (+30,98 m; RH 2000) uppnås vid 100-årssituationen.

Teknisk försörjning

Området är sedan tidigare anslutet till befintlig teknisk försörjning.

Planförslaget

Planförslaget möjliggör en ceremonibyggnad i grässlätten i västra delen av Strandkyrkogården vid befintlig parkdamm. Byggnaden avses uppföras i en våning, men där de olika rummens innehåll bestämmer dess höjd. Placeringen av byggnaden är vald för att bevara och förstärka platsen där bergssidan och dammen är platsens rumsliga grundstenar. Avsikten är att byggnaden ska ges en värdig framtoning med hög kvalitet i utförande och gestaltning.

Inriktningen för ceremonibyggnaden är att den ska ha en ickekonfessionell och flexibel utformning för att kunna inrymma olika begravningsstraditioner och varierande antal begravningsgäster. Den nya ceremonilokalen föreslås även kunna fungera i andra sammanhang, exempelvis för kulturaktiviteter, möten och seminarier.

Kvällsvy över föreslagen ceremonibyggnad (A-sidan arkitektkontor).

Planförslagets konsekvenser

En växande stad

Kulturmiljö i en växande stad

En ceremonibyggnad i Strandkyrkogården kan bidra till att utveckla begravningsplatsen som en viktig mötesplats. Byggnadens ickekonfessionella och flexibla utformning för att kunna inrymma olika begravningstraditioner och varierande antal begravningsgäster möjliggör även för att byggnaden kan fungera i andra sammanhang exempelvis för kulturaktiviteter, möten och seminarier.

En sammanhängande stad

En socialt sammanhållen stad

Planförslaget med ceremonibyggnad i Strandkyrkogården stämmer väl överens med målet om en sammanhängande stad.

Ceremonibyggnaden föreslås vara riktninglös så att den kan anpassas till olika religioner, detta bidrar även till att byggnaden kan fungera i andra sammanställningar såsom exempelvis kulturaktiviteter. En flexibel användning av byggnaden kan locka nya besökare till platsen.

Även om Skogskyrkogården är det naturliga valet för många boende i södra Stockholm i samband med begravning kan en ceremonibyggnad i Strandkyrkogården möjliggöra en ökad attraktivitet till begravningsplatsen. Speciellt då det på Strandkyrkogården fortfarande finns plats för kistgravar, vilket annars är en bristvara på flera av stadens begravningsplatser.

Jämställdhet

Ceremonibyggnaden bidrar till förbättrad service med bland annat en besökstolett. Det medför att kyrkogården blir mer tillgänglig för alla typer av brukare, vilket bidrar till måluppfyllelsen om ett jämställt Stockholm.

Trygghet

En flexibel användning av byggnaden kan locka nya besökare till Strandkyrkogården och resultera i att fler människor rör sig inom området, vilket kan skapa en ökad känsla av trygghet på platsen.

Trafik och mobilitet

Ceremonilokalen kan nås via en bilväg från Blendavägen eller Gerdavägen eller från en gångväg från Gerdavägen. Angöringen för begravningsbilar och övriga tjänstebilar sker på baksidan (västra sidan) av anläggningen, diskret placerat, för att visuellt inte störa de sörjande när de närmar sig anläggningen. Vägbanorna och de nya gångvägarna föreslås bli försänkta i relation till omgivande mark för att skapa effekten av att landskapsrummet upplevs obrutet.

Bilparkering för besökare sker främst vid befintliga parkeringar vid Blendavägen. Parkeringsplatser för personal och besöksplatser för funktionshindrade är möjliga vid byggnadens entréer. Cykelparkering är även möjlig vid dessa punkter.

God offentlig miljö

Arkitektur och gestaltning

Byggnaden ska förhålla sig till sin omgivning genom sin volym och orientering och sammanhanget avses förstärkas av materialvalen. Utvändigt ska byggnaden kläs med träpanel i varierande bredder som kommer att gråna med tiden och taken föreslås beläggas med sedum. Socklarna avses kläs med granit för att förankra byggnaden på platsen. Sedumtaket bidrar till fördröjning av dagvattnet.

Väggarna i ceremonilokalen föreslås avslutas med glas närmast taket och takets form med den medvetet gjorda ljussättningen gör att innertaket kan lysa som en lanterna under de mörka årstiderna och om natten. Korridoren som leder från huvudentrén in i ceremonilokalen föreslås bli uppglasad på ena sidan och kan vid större ceremonier öppnas upp helt mot förgården. Motstående vägg är tänkt som ett belyst konstverk som kommer att synas utifrån även när det inte är en ceremoni.

Kulturliv, idrott och rekreation

Den nya ceremonibyggnaden föreslås även kunna fungera i andra sammanhang såsom för kulturaktiviteter, möten och seminarier. På

så vis finns förutsättningar för att människor får ta del av kulturella aktiviteter även i Strandkyrkogården samt tillgång till de rekreativa miljöerna vid begravningsplatsen.

Dagsvy över föreslagen ceremonibyggnad (A-sidan arkitektkontor).

En klimatsmart och tålig stad

Grön och vattennära stad

Ceremonibyggnaden föreslås placeras i ett naturskönt läge intill en ekdunge och ett befintligt källflöde som fyller på en damm. Dammen fylls idag på med färskvatten samt tillförs dagvatten via ett stensatt dike. Diket ska ledas om för att runda planerad ceremonibyggnad men planeras i övrigt fungera som tidigare.

Läget har valts ur ett symboliskt perspektiv. Här finns en övergång mellan källflödet och dammen och sjöutsikt utöver Drevviken är möjlig. Anknytningen till vatten som förmedlare av liv-död-liv finns på platsen och kan visualiseras vidare ända in i ceremonirummet.

Klimat, miljö, hälsa och säkerhet

Stockholms skyfallsmodell redovisar höga flöden inom planområdet. En skyfallsanalys har tagits fram (WRS, 2019-10-18) där detta studeras ytterligare. Resultaten i Stockholms skyfallsanalys bedöms överskatta översvämningsrisken i området kring den planerade ceremonibyggnaden till följd av underskattning av infiltrationen i avrinningsområdet. Däremot kan inte riskerna för översvämning avskrivas helt.

Planområdet ligger inom Drevvikens tillrinningsområde. Enligt VISS (september 2020) har Drevviken idag otillfredsställande ekologisk status och uppnår ej god kemisk ytvattenstatus.

Utslagsgivande miljökonsekvenstyp är övergödning. Enligt miljökvalitetsnormen ska god ekologisk status uppnås till år 2027.

Teknisk försörjning

Området är sedan tidigare anslutet till befintlig teknisk försörjning.

Planprocess

Tidigare ställningstaganden i ärendet

2020-08-27 beslutade stadsbyggnadsnämnden att ge stadsbyggnadskontoret i uppdrag att påbörja planarbete i enlighet med kontorets tjänsteutlåtande.

Process

Detaljplanen upprättas med standardförfarande enligt PBL 2010:900. Nästa tillfälle som ärendet ska redovisas för stadsbyggnadsnämnden blir vid antagande.

Planförslaget sändes ut på samråd mellan 2020-12-15 - 2021-02-09. Samrådsförslaget visades i Tekniska Nämndhuset samt på stadsbyggnadskontorets hemsida. Under samrådet har 14 yttranden inkommit.

Samlade synpunkter

Remissinstanserna tillstyrker planförslaget men framför synpunkter i sak, framför allt vad gäller dagvattenhantering, bevarande av skyddsvärda träd och vikten av att förslagets gestaltning säkerställs i plankartan.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Stadsbyggnadskontoret bedömer att detaljplanens genomförande inte kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. miljöbalken att en miljöbedömning behöver göras. Samråd med länsstyrelsen om huruvida planen kan antas medföra betydande miljöpåverkan har skett.

Tidplan

Granskning	Juni-Juli 2021
Antagande	November 2021

Planavtal

Planavtal har tecknats med Kyrkogårdsförvaltningen för att täcka kontorets kostnader i samband med upprättande av detaljplanen.

**STADSBYGGNADSKONTORETS SAMMANVÄGDA
STÄLLNINGSTAGANDE**

Stadsbyggnadskontoret bedömer att det är lämpligt att ändra detaljplanen för att möjliggöra en ceremonibyggnad då det kan bidra till att utveckla begravningsplatsen som en viktig mötesplats. Byggnaden bör integreras i landskapet och dess gestaltning samt utformningen av miljön kring ceremonibyggnaden är viktig.

Synpunkter inkomna under plansamrådet har visat att planhandlingarna inför granskningsskedet behöver kompletteras och förtydligas gällande framför allt dagvattenhantering, bevarande av skyddsvärda träd samt vikten av att gestaltningen säkerställs i plankartan. Kontorets sammanfattande bedömning är att de inkomna synpunkterna kan hanteras och studeras vidare i det fortsatta arbetet.

Stadsbyggnadskontoret föreslår att stadsbyggnadsnämnden godkänner redovisningen av plansamrådet och att slutligt planförslag upprättas och ställs ut för granskning.

SLUT